

Informační potřeby následných uživatelů podle nařízení REACH: shrnutí průzkumů trhu za období 2017–2018

Shrnutí

červen 2019

Prohlášení o vyloučení odpovědnosti a záruk

Tato publikace je určena pouze pro informaci a nutně nevyjadřuje oficiální stanovisko Evropské agentury pro chemické látky. Evropská agentura pro chemické látky nenesse odpovědnost za způsob využití informací uvedených v tomto dokumentu.

Verze	Aktualizace	Provedená změna
1.0	8. 7. 2019	První vydání

Informační potřeby následných uživatelů podle nařízení REACH – shrnutí

Referenční číslo: ECHA-2019-R-14-CS

ISBN: 978-92-9481-302-2

Kat. číslo: ED-04-19-508-CS-N

DOI: 10.2823/72229

Datum vydání: červen 2019

Jazyk: CS

© Evropská agentura pro chemické látky, 2019
Titulní strana © Evropská agentura pro chemické látky

Máte-li otázky nebo připomínky týkající se tohoto dokumentu, zašlete je prosím (s uvedením referenčního čísla a data vydání) prostřednictvím formuláře žádosti o informace. Tento formulář je k dispozici na internetových stránkách agentury ECHA na adrese <http://echa.europa.eu/contact>.

Evropská agentura pro chemické látky

Poštovní adresa: P O. Box 400, FI-00121 Helsinky, Finsko
Adresa pro osobní návštěvu: Annankatu 18, Helsinky, Finsko

1. Shrnutí

Souvislosti

V letech 2017 a 2018 provedla Evropská agentura pro chemické látky (ECHA) se svými partnery šest průzkumů s cílem posoudit, jaké povědomí mají společnosti o rozšířených bezpečnostních listech, jak je používají a co od nich očekávají. Rozšířený bezpečnostní list obsahuje hlavní část o 16 oddílech a scénáře expozice, jež jsou k ní připojeny.

Nařízení REACH zavedlo požadavek na rozšířený bezpečnostní list s připojeným scénářem expozice pro nebezpečné látky¹ registrované v množství 10 tun nebo větším za rok. Rozšířený bezpečnostní list má být prostředkem ke sdělování důležitých informací z posouzení chemické bezpečnosti žadatele o registraci. Informace obsažené ve scénářích expozice by měly pomáhat uživatelům chemických látek, aby přijali opatření nezbytná k ochraně lidského zdraví a životního prostředí.

Průzkumy zahrnuté v této zprávě poskytují zpětnou vazbu týkající se jak nové přílohy, kterou je scénář expozice, tak hlavní části bezpečnostního listu, která je pro všechny nebezpečné látky a směsi požadována již po desetiletí.

Průzkumy byly provedeny v rámci programu výměnné sítě pro scénáře expozice (ENES)². Zahrnovaly různé subjekty v dodavatelském řetězci, od výrobců látek po formulátory směsí, jakož i distributorů a uživatelů chemických látek ve Finsku a v pěti italských průmyslových odvětvích, která používají chemické látky. Kromě toho byly shromážděny názory inspektorů práce na rozšířené bezpečnostní listy a možné využití jejich obsahu při posuzování rizik na pracovišti.

Průzkumy

Ve Finsku byla uspořádána dvě kola rozhovorů se společnostmi, první na jaře roku 2017 a druhé začátkem roku 2018. Zúčastnilo se třicet sedm společností, přičemž většina z nich byly velké a střední podniky. Cílem bylo porozumět, jak se v současnosti sdělují informace o nebezpečných látkách a směsích v dodavatelském řetězci a jak tato komunikace splňuje potřeby společností ve finském kovodělném a strojírenském průmyslu.

V prvním kole rozhovorů v roce 2017 byly kromě informací o výše uvedených tématech shromážděny také údaje o tom, jaké povědomí mají společnosti o podpůrných materiálech agentury ECHA (pokynech a nástrojích pro následné uživatele).

Agentura ECHA také koncem roku 2017 spolupracovala na průzkumu s pěti finskými průmyslovými sdruženími. Průzkum doplnil rozhovory a shromáždil od 45 společností zpětnou vazbu o způsobu sdělování informací a o tom, jak by mohla být komunikace v dodavatelském řetězci zlepšena, přičemž zkoumal i otázky týkající se dostupných pokynů a nástrojů, které poskytují podporu podnikům v souvislosti s jejich povinnostmi podle nařízení REACH a CLP. Odpovědi pocházely ze společností působících na různých úrovních dodavatelského řetězce, včetně malých, středních a velkých podniků, které vyrábějí látky, formulují směsi, distribuují chemické látky či je používají v kovodělném a strojírenském průmyslu.

Průzkum v italských společnostech provedl také Italský národní institut pro pojištění proti pracovním úrazům. Tento průzkum se zaměřil na tok a kvalitu rozšířených bezpečnostních listů a na způsob, jakým společnosti používají informace z bezpečnostního listu při posuzování rizik na pracovišti. Průzkum byl proveden ve spolupráci s Italskou federací chemického průmyslu a pěti sdruženími ze dřevozpracujícího průmyslu, textilního průmyslu, odvětví výroby papíru

¹ Včetně těch, které jsou perzistentní, bioakumulativní a toxické; vysoce perzistentní a vysoce bioakumulativní; a látkami ze seznamu látek (pro případné zahrnutí do přílohy XIV).

² <https://echa.europa.eu/about-us/exchange-network-on-exposure-scenarios>.

a lepenky, odvětví činění usní a odvětví výroby plastových a pryžových výrobků. Začátkem roku 2018 se průzkumu zúčastnilo celkem 683 společností (především malých a středních podniků) z těchto pěti odvětví.

Cílem průzkumů zaměřených na inspektory práce bylo dozvědět se, které z informací v rozšířeném bezpečnostním listu považují orgány pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci za užitečné pro uživatele chemických látek. Se zástupci deseti inspektorátů práce proběhly rozhovory na konci roku 2017 a dvacet členských států EU se zúčastnilo průzkumu na jaře roku 2018. Respondenti byli kontaktováni prostřednictvím pracovní skupiny Chemex Výboru vrchních inspektorů práce (SLIC).

Shrnutí hlavních zjištění a doporučení

V rámci průzkumů byly identifikovány čtyři druhy problémů.

1. Koneční uživatelé si nejsou plně vědomi svých povinností souvisejících s rozšířenými bezpečnostními listy.
2. Informace se v dodavatelském řetězci nepředávají tak, jak bylo zamýšleno, a komunikace o použitých chemických látek proti směru dodavatelského řetězce je omezená.
3. Informace uvedené v rozšířených bezpečnostních listech neodpovídají potřebám příjemců.
4. Schází IT řešení, která by usnadnila předávání informací ze scénářů expozice mezi společnostmi.

Z průzkumů jsou patrné **omezené znalosti společností o rozšířených bezpečnostních listech**, jakož i o regulačních povinnostech, které s nimi souvisí, a o dostupné podpoře pro společnosti.

Obecně lze říci, že dodavatelé chemických látek (zejména velké společnosti) jsou informováni dobře a k plnění povinností mají k dispozici dostatečné zdroje. Navzdory tomu neobdržela téměř polovina společností, které jsou konečnými uživateli, ve Finsku a Itálii rozšířené bezpečnostní listy, případně jejich obdržení nezaznamenala. Koneční uživatelé chemických látek používají převážně směsi, začlenění informací ze scénářů expozice do bezpečnostního listu pro směs však dosud není běžnou praxí.

Očekává se, že objasnění toho, jak by měly být informace ze scénářů expozice sdělovány v bezpečnostním listu pro směsi, bude vypracováno v rámci kroku 3 přezkumu nařízení REACH. Mnoho konečných uživatelů chemických látek navíc uvedlo, že si nejsou dobře vědomi povinností, které se scénáři expozice souvisejí. Z toho jasně vyplývá, že je nutné i nadále zvyšovat povědomí o rozšířených bezpečnostních listech u subjektů na konci dodavatelského řetězce.

V rámci podpory společností již agentura ECHA zveřejnila rozsáhlé podpůrné materiály, jež se týkají rozšířených bezpečnostních listů, včetně jednoduchých pokynů a příkladů. Většina těchto publikací je dostupná ve 23 jazycích EU, a proto je snadno přístupná pro všechny zúčastněné strany, které je mohou využívat ke zvyšování povědomí o daném tématu. Materiály jsou k dispozici v sekcích pro následné uživatele³ na internetových stránkách agentury ECHA. Praktické příklady scénářů expozice naleznete na internetových stránkách agentury v sekci podpory⁴.

³ <https://echa.europa.eu/regulations/reach/downstream-users>.

⁴ <https://echa.europa.eu/support/practical-examples-of-exposure-scenarios>.

Průzkumy ve Finsku a Itálii a průzkumy zaměřené na inspektory práce vykázaly nedostatky v **předávání rozšířeného bezpečnostního listu** v dodavatelském řetězci. Scénáře expozice, které společnosti obdržely, byly obvykle hodnoceny jako přiměřeně dlouhé – méně než 30 stran – ale z důvodu praktických obtíží při jejich distribuci se ne vždy dostaly k subjektům na konci dodavatelského řetězce (např. kvůli informačním systémům či překladům). Všichni účastníci dodavatelského řetězce by si však měli uvědomit, že v souladu s nařízením REACH mají povinnost předat dál informace ze scénářů expozice a že na tyto informace mají nárok společnosti na všech úrovních dodavatelského řetězce.

Z průzkumů, o nichž pojednává tato zpráva, jasně vyplývá, že **komunikace** s dodavatelem **proti směru dodavatelského řetězce** ohledně informací o použití je **stále omezená** a soustředí se zejména na otázky, které se týkají klasifikace a osobních ochranných pracovních prostředků. Ke komunikaci proti směru dodavatelského řetězce týkající se použití a podmínek použití pro zadatele o registraci, jakož i kontaktům s dodavatelem ohledně kvality rozšířených bezpečnostních listů dochází *ad hoc*, a to převážně ze strany větších společností. Ze zjištění finských a italských průzkumů vyplývá, že poskytování srozumitelných informací o použití a podmínkách použití proti směru dodavatelského řetězce by zjednodušila strukturovaná komunikace. Řešením pro tuto úroveň průmyslového odvětví by mohly být mapy použití vypracované v rámci programu sítě ENES.

Z průzkumů vyplynuly různé **nedostatky týkající se kvality rozšířených bezpečnostních listů**. Společnosti a inspektoři práce se shodují na tom, že scénáře expozice přinášejí přidanou hodnotu pouze tehdy, jsou-li dobře vypracovány. Zjištěné nedostatky zahrnují chybějící či nejasné informace nebo informace příliš obecné na to, aby byly užitečné. Problémy se často týkaly chybějící harmonizované struktury dokumentů, nejednotnosti informací a nejednoznačné terminologie. Z průzkumů navíc vyplynulo, že je běžné, že chybí verze scénářů expozice v národním jazyce či že překlad rozšířených bezpečnostních listů byl proveden jen částečně nebo je špatné kvality. Otázky kvality snižují hodnotu a použitelnost rozšířených bezpečnostních listů a měly by být řešeny přednostně.

Je třeba mít na paměti, že se očekává, že rozšířené bezpečnostní listy bude používat řada společností, od profesionálních řemeslníků až po velké společnosti s odděleními, která se zaměřují na chemickou bezpečnost a dodržování právních předpisů. Při distribuci bezpečnostních listů s informacemi o expozici ve formátu PDF či v tištěné podobě je náročné poskytovat informace, které potřebují různé skupiny příjemců a zároveň zachovat snadnou přístupnost a srozumitelnost v mnohojazyčném prostředí Evropy. Mnoho společností proto vyjádřilo přání, aby byla vytvořena **moderní IT řešení**, jež by jim usnadnila práci. Společnosti by rády využívaly IT řešení, která by jim umožnila filtrování informací, které jsou pro ně podstatné. Uvítaly by i řešení umožňující elektronický přenos informací z příchozích rozšířených bezpečnostních listů do informačních systémů příjemců. Zavedení takových nástrojů by zlepšilo účinnost zpracování informací z bezpečnostních listů a snížilo výskyt chyb způsobených časově náročným manuálním zpracováním údajů.

Šest průzkumů trhu přineslo cenné informace o předávání rozšířených bezpečnostních listů v dodavatelském řetězci a o vlivu scénářů expozice na konečné uživatele v letech 2017 a 2018. Tato zjištění tudíž usnadní plánování činnosti sítě ENES týkající se zlepšení komunikace v dodavatelském řetězci a přispějí ke kroku 3 přezkumu nařízení REACH⁵ *týkajícímu se použitelnosti a kvality rozšířených bezpečnostních listů*. Některé shromážděné informace jsou důležité také pro práci v oblasti vývoje v rámci kroku 12.1 přezkumu nařízení REACH *týkajícímu se souvislosti mezi nařízením REACH a právními předpisy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci* a kroku 14 přezkumu nařízení REACH *týkajícímu se podpory malých a středních podniků*.

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0116&from=EN>.

Úplné znění zprávy je k dispozici na internetových stránkách agentury ECHA v sekci týkající se kroku 3 přezkumu nařízení REACH na adrese

<https://echa.europa.eu/reach-review-action-3>.

EVROPSKÁ AGENTURA PRO CHEMICKÉ LÁTKY
ANNANKATU 18, P. O. BOX 400,
FI-00121 HELSINKI, FINSKO
ECHA.EUROPA.EU